І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII Ч. 168. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 1-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1960 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 168. VOL. LXVII.

КОНГРЕСОВІ КОМІСІЇ НЕ МОЖУТЬ ПОГОДИТИСЯ В СПРАВІ МІНІМАЛЬНОЇ ПЛАТНІ

КОНГРЕС ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ СЕСІЇ; КЕННЕДІ НЕ Є ВДОВОЛЕНИЙ І „БУДЕ ПРОДОВЖУВАТИ БОРОТЬБУ ПЕРЕД НАРОДОМ"

Вашинґтон. — 30 серпня Сенатсько-палатна конференція не могла узгіднити різниць між прийнятими обома Палатами законопроєктами в справі збільшення мінімальної платні від години праці, і ця справа не буде вирішена на цій сесії. Демократичний кандидат на президента сенатор Джан Ф. Кеннеді, який очолював сенатську групу конференції, розчарований неґативним вислідом нарад, і заявив, що продовжуватиме боротьбу перед народом під час виборчої кампанії. Сенат ухвалив був збільшити мінімальну заробітну платню від години праці з одного доляра до 1,25 дол. і поширити її на нових 4 мільйони робітників, а Палата Репрезентантів підтримала урядовий проєкт і ухвалила збільшити платню тільки до 1.15 дол. та поширити її тільки на один мільйон нових робітників. Кеннеді погоджувався на те, щоб збільшення виносило тільки 15 центів, але не міг погодитися на обмеження поширити тільки до одного мільйона, і тому переговори розбилися, і немає вже вигляду на те, щоб ще на цій сесії Конґресу можна щось зробити в цій справі, бо деякі члени Конґресу пропонують закінчити працю сесії Конґресу вже в середу або в четвер, це значить 31-го серпня, або 1-го вересня. Спікер Палати Репрезентантів конґресмен Сем Рейбурн заявив, що на всякий випадок Конґрес закінчить працю ще перед кінцем тижня, бо члени Конґресу хотіли б якнаскоріше почати виборчу кампанію. — Преса підкреслює, що демократичному проводові не вдалося здійснити свої пляни в справі трьох важливих законопроєктів і ухвалити задовільні проєкти про збільшення заробітної платні, про медичну допомогу старшим особам та про федеральну допомогу стейтам на будову шкільних будинків. Республіканці вдоволені з такого стану, бо у виборчій кампанії зможуть атакувати демократів, закидаючи їм нездібність до праці, хоч мають подавляючу більшість в обох Палатах. Так само не прийшло до порозуміння на спільній сенатсько-палатній конференції в справі збільшення Сенатом видатків на закордонну допомогу на 190 мільйонів долярів, бо конґресмени не погоджуються на таке збільшення. Можливо, що вдасться прийти до порозуміння, коли голосуватимуть над окремими пунктами, і тоді представники Палати погодяться збільшити дещо з прийнятої Сенатом суми. Палата прийняла законопроєкти про припинення нечесних практик на телевізійних стаціях в тій редакції, яку ухвалив Сенат. Палата погодилася також на ухвалу спільної конференції про те, щоб видатки на публічні роботи виносили 3,969,982,-4855 долярів в найближчому фунансовому році. Палата ухвалила також законопроєкт, згідно з яким Президент зможе змінити ту цукрову квоту, яку Домініканська Республіка має продати ЗДА. Президент міг би діяти в цій справі аж тоді, як Організація Американських Держав погодиться на економічні санкції у відношенні до Домініканської Республіки.

Айзенгавер відвідав Ніксона, лікування якого проходять згідно з пляном

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер у вівторок 30-го серпня відвідав віце-президента Ричарда М. Ніксона в армійському шпиталі Волтера Ріда, де він лікується від понеділка, бо має закажену ногу внаслідок удару до автових дверей під час виборчої кампанії ще 17-го серпня. Президент перебув у шпиталі цілу годину і обговорював із віце-президентом виборчу кампанію. Ніксон мусить перебути в шпиталі два тижні, бо лікарі побоюються, щоб закаження коліна не залишило тривких наслідків. Лікарі стверджують, що ті антібіотики, які заживає Ніксон, діють згідно з пляном, бо організм віце-президента позитивно реаґує на принимані ліки. У вівторок Президент відбув звичайну тижневу конференцію з конґресовими республіканськими провідниками.

Кастро розраховує на „ракетну підтримку" від Совєтів

Гавана, Куба. — Кубинський прем'єр Фідель Кастро, займаючи становище до резолюції міністрів закордонних справ Організації Американських Держав в справі Куби, прийнятої під назвою „Декларація Сан Хозе", заявив, що Куба далі розраховуватиме на „ракетну підтримку" Совєтського Союзу, обіцяну їй Хрущовим в обороні перед „імперіялізмом З'єдинених Держав Америки". Складаючи таку заяву, Кастро сповістив водночас, що кубинський народ „дасть відповідь на Сан-Хозенську Декларацію" на своєму масовому зібранні, яке відбудеться в п'ятницю дня 2 вересня ц. р. Ця декларація засудила втручання будь-якої позаконтинентальної потуги в справи тієї чи іншої американської країни і натаврувала спробу совєтсько-пейпінґського бльоку використовувати політичну, економічну і суспільну ситуацію котроїсь із американських держав. Хоч у цій декларації Куба неназвана, але ж вона стосується евідентно до кубинського режиму, особливо ж у своєму ствердженні, що „прийняття якоюсь із американських республік погрози позаконтинентальної інтервенції загрожує американській солідарності і безпеці".

21 молодих вчених з ЗДА приїздять до Москви в програмі культурної виміни

Москва. — Не зважаючи на антишпигунську гістерію совєтських правителів, яка в практиці виявляється у цькуванні підсовєтських громадян проти американських туристів, совєтський уряд толерує підтримування виміни вчених і студіюючих фахівців. Від проголошення про збиття большевиками літака У-2 1травня ц. р. до недавнього суду над пілотом Френсісом Поверсом атмосфера для студій американських учених в Совєтах значно погіршилась. Це стосується головно всіх дисциплін, що мають стик з політичними науками чи військом: до ніяких архівів того характеру, чи лябораторій і досвідних станцій, американців не допускають. Зате — твердять американські газети — найлегше дістати згоду Москви на приїзд на студії до СССР таких молодих учених, які не зацікавлені політикою ні військом. Таким чином, після довгих переговорів, устійнено листу 21 американських молодих учених, здебіільша допоміжних професорів чи лиш абсольвентів різних американських коледжів і університетів, які приїдуть на студії до СССР на рік 1960/61 під спонзорством Між-університетської Комісії подорожніх дотацій, яка має свій осідок в Блумінгтоні, Інд., та об'єднує 18 американських університетів. Між отими американськими вченими є шість, що студіюють славістику, але є також історики, правники, хеміки та фізики. У списку тих 21 молодих учених знаходимо й призвіще Татяни Чижевської, професора історії Росії в Іллинойському університеті, доньки проф. Павла Чижевського.

В Ізраїлі добачують небезпеку війни у вбивстві прем'єра Йорданії

Єрусалим. — На вістку про вбивство у бомбовому атентаті йорданського прем'єра Гази Маялі в минулий понеділок, ізраїльський уряд зібрався на надзвичайні наради, на яких обмірковувано можливі дальші політичні наслідки тієї змови. Коментатори звертають увагу, що ізраїльський прем'єр Бен Ґуріон вже давно заявив був, що кожна спроба зміни нинішньої політичної мапи на Середньому Сході, зокрема спроба ліквідації Йорданії, як приєднання її до З'єдиненої Арабської Республіки чи до Іраку, буде „захитанням політичної рівноваги" і дасть „вільну руку" Ізраїлеві. Звичайною мовою це значить, що тоді Ізраїль, бачучи виразну загрозу для себе збоку скріпленої З'єдиненої Арабської Республіки чи Іраку, міг би повторити знову превенційну війну проти своїх арабських сусідів. Тим часом в Йорданії панує спокій. Важка ситуація короля Гуссейна і його режиму полягає у тому, що з півтори мільйона населення одну третину становлять арабські втікачі, підлеглі впливам скрайніх націоналістів з їх централею в Каїро, ворожому королеві Гуссейнові. З решти населення тільки яких 40.000 кочівних арабів є дійсно вірні й льояльні королеві. У липні 1951 року терористи вбили діда короля Гуссейна, короля Абдуллаха ніби за його єспробу порозуміння з Ізраїлем. Батька Гуссейна, короля Таталя, відсунено від престолу з уваги на його психічну недугу. 24-річний Гуссейн свідомий того, що проти його життя змовляються його вороги. Його найближчий кузен і приятель король Іраку Файсал II згинув в збройному перевороті 14-го липня 1958 р., що його перевели зрадницькі прокомуністичні військовики.

Африканські країни підтримують авторитет ОН в Конґо

Леопольдвіль. — Потверджуються попередні вістки про те, що зібрані в Леопольдвілі представники 13-х африканських країн, стали по стороні Об'єднаних Націй та проти конґолійського прем'єра Люмумби, який відгрожувався, що він настоюватиме на відкликання з Конґа всіх військ ОН, бо „не хоче другої окупації Конґа." Пан-африканська конференція прийняла резолюцію, яка поручає „тісну кооперацію Конґа з Об'єднаними Націями". Взагалі, за твердженням західніх обсерваторів, та конференція переходила під гаслом „урозумлення Люмумби". Сам Люмумба, хоч добивався за ту конференцію і запросив 19 африканських країн, був приявний тільки на першому засіданні конференції з дев'ятьма учасниками, а зараз потім від'їхав вглиб Конґа, приготовляючи воєнний похід проти провінції Катанґи. Зібрані на пан-африканській конференції лідери переслали окремого листа з подякою д-рові Ралфові Банчові за його заслуги для Конґа, що виразно суперечить образливим заввагам Люмумби під адресою Банча. Хоч Банч — мурин, — він не сподобався Люмумбі, бо виступав проти анархізування відносин в Конґо безвідповідальними нацьковувальними промовами прем'єра. Перед своїм від'їздом з Конґа д-р Банч і його заступник Андрю Кордіє відвідали президента Конґа Жозефа Касавубу, який м. ін. висловив жаль з приводу побиття в минулу суботу на летовищі в Стенлейвілі 10-х американських летунів конґолійськими вояками. Він відвідав побитих вояків в шпиталі в Леопольдвілі. Побиті вояки вертаються цього тижня до Америки.

Західньо-африканські держави обмірковують можливості конфедерації

Декар. — Розпад Федерації Малі, яку становили Судан і Сенеґаль, спонукав інші західньо-африканські країни, ще вчорашні французькі колонії, які все ще зберігають з Францією близькі взаємини, користаючи з її економічної та технічної допомоги, — шукати шляхів до такої ширшої конфедерації, в межах якої знайшлись би також Судан і Сенеґаль. Французька й узагалі західня дипломатія вживає заходів, щоб не допустити Судану до тісного союзу з Ґвінеєю, яка має прокомуністичне правління й користується підтримкою Москви. Однак деякі суданські лідери є марксистами і вони огірчені на Францію, яку підозрівають в інтриґах та в спонуканні Сенеґалю до розірвання федеративного зв'язку. Судан є в тій упослідженій позиції, що не має власного морського порту. Одним з посередників у цій хаотичній ситуації є Фелікс Гуфуєт-Буані, лідер Берега Слонової Кости. Він створив т. зв. Раду спільноти, до якої входять представники Горішньої Вольти, Дагомею і Ніґерії — це все колишні французькі колонії, які в наступному місяці стануть новими членами Об'єднаних Націй. До столиці Сенеґалю Дакару, що був також столицею Федерації Малі, поки вона не розпалась, раз-у-раз приїздять різні африканські лідери для нарад, щоб оте раптове народження цілого ряду нових муринських республік не стало причиною для політичного й економічного хаосу: події в Конґо і розпад Федерації Малі затривожили поважніших африканців.

КОРОЛЬ ЙОРДАНІЇ ОСКАРЖУЄ НАССЕРА ЗА БОМБОВИЙ ЗАМАХ

АПЕЛЮЄ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ І ПАНАРАБСЬКОЇ ЛІГИ В СПРАВІ ЗАГРОЖЕНОЇ ДЕРЖАВНОСТИ ЙОРДАНІЇ

Амман. — 24-річний король Йорданії Гуссейн заявив на пресовій конференції в минулий вівторок 30 серпня ц.р., що понеділковий бомбовий замах, в якому згинули йорданський прем'єр Газа Маялі і десять інших осіб, був зорганізований і переведений у тісному зв'язку з відповідальними чинниками З'єдиненої Арабської Республіки. Він виразно натякнув, що президент тієї Республіки Гамаль Абдель Нассер або наказав перевести той атентат, або дав на нього свою згоду. Атентат — твердить король і йорданське радіо — був насправді звернений проти короля: тільки тому, що король спізнився на заповіджене в кабінеті прем'єра Маялі засідання, задержаний гістьми у своєму палаці, він не впав жертвою замаху. Виявляється, що число тих жертв більше, як спершу подавали. Ранених аж 85 осіб, а з них чотири смертельно. Обидві бомби вибухли в тому самому будинку, а не в двох різних, як подавалось раніше, — тільки в двох протилежних крилах. Вибух стався в 10 год. перед пол. йорданського часу, якраз в часі, коли прем'єр приймав відвідувачів. За йорданським радіо — „Дамаск (столиця Сирії, складової частини З'єдиненої Арабської Республіки) вже скриває вбивників". Тими вбивниками буцім-то є два молоді возьні, чи післанці, затруднені в йорданському пресовому бюро, приміщеному в тому самому будинку, де міститься також міністерство закордонних справ і бюро погиблого прем'єра. Ці післанці, 22-річний Камаль Шаммут і Шакер Даббас, не з'явились вже в понеділок до праці. В тому часі, як в Аммані вибухли підкинені ними годинникові бомби, вони обидва і ще третій молодий араб переходили кордон з Йорданії до Сирії. Їх прізвища записали, але перепустили, бо вони мали леґальну перепустку. За три дні перед атентатом тайна поліція буцім-то звернула увагу прем'єрові Маялі на підозрілі часті подорожі двох молодих возьних до Сирії та їх підозрілі контакти, але покійний прем'єр злегковажив те звідомлення.

Король Гуссейн вислав письмо до генерального секретаря Об'єднаних Націй Даґа Гаммершилда з скаргою проти загрожування суверенності Йорданії. Подібну скаргу Йорданія зголосить Панарабській Лізі. Політичне перемир'я, що його проголошено в минулий тиждень на Панарабській конференції в Вейруті в Ливані, мабуть, перетвориться у нову завзяту внутрішньо-арабську ворожнечу у зв'язку з понеділковим атентатом і закидами Йорданії, що дійсними спричинниками того атентату були керівні чинники З'єдиненої Арабської Республіки. Факт, що безпосередніми виконавцями були йорданці, послаблює закиди йорданського уряду, але постійні підбурливі заклики радіостацій з Каїро і Дамаску напевно мали вплив на змовників. Єгипетська преса й радіо покищо стримались від усяких коментарів.

Хрущов порівнює Ніксона і Кеннеді до . . . пари чобіт

Москва. — Нікіта Хрущов відвідуючи мадярську виставку в Москві, заявив, що найкращим президентом ЗДА була б людина, яка б здійснювала політику поліпшення американсько-совєтських взаємин. Що ж до Ніксона і Кеннеді, то він не бачить ніякої різниці між ними, бо обидва вони репрезентують американський „великий бизнес" і по-суті вони обидва є „однією парою чобіт". Тому теж, за словами Хрущова, тяжко сказати, котрий з них кращий, як не можна розрізняти між правим і лівим чоботом. Найкращим президентом ЗДА, як це висловив Хрущов, міг би бути комуніст, але ж для цього ще не настав час. Що ж до проголошеної Ніксоном програми боротьби з комунізмом, то все це — на думку Хрущова — нісенітниці, бо певне є тільки одно, що якщо не діти то внуки Ніксона житимуть уже під комуністичним ладом, встановленим працюючими масами ЗДА.

У Ляосі скінчилась політична криза перемогою „невтралістів"

Вієнціям. — Політична криза в маленькій південно-азійській державі Ляос, спричинена військовим переворотом 9-го серпня ц. р., скінчилась залеґалізуванням димісії прозахідньоого уряду Тіяо Сомсаніта та призначення нового уряду князя Суванни Фоуми. Актів леґалізації перевів парлямент, зібраний в резиденції короля в Ляанґ Прабанґ та король відповідними декретами. Суванна Фоума був кандидатом лідера військової ворохобні капітана Конґа Ле, який проголосив політику „невтралізму" з домаганням виїзду з Ляосу всіх американських та французьких військових інструкторів і техніків. До уряду князя Фоуми ввійшов також прозахідній генерал Фоумі Носаван, який загрозив походом вірних йому військових частин проти столиці країни Вієнціяму, але дав себе переконати на компромісову розв'язку, щоб оминути громадянську війну. Він став віце-прем'єром і міністром внутрішніх справ. Капітан Конґ Ле заявив, що він вдоволений вислідом кризи, при чому висловив переконання, що новий уряд вестиме рекомендовану ним політику строгої — насправді прокомуністичної — невтральности. Запитаний, що станеться, якщо його сподівання не здійсняться, він посміхнувся і заявив, що „тоді знову дамо стусана". За першими коментарями преси, вислід кризи в Ляосі є новою поразкою Заходу.

Нагла злива припинила рух на підземках в Ню Йорку на 7 годин

Ню Йорк. — У вівторок 30-го серпня коло 3-ої години по полудні в північній частині Ню Йорку була така злива, що впродовж кількох мінут на вулицях міста стояла вода на три стопи завглибшки. Вода залила частину підземної залізниці, і 20,000 пасажирів перебували в підземці по дві години і мусіли тунелями виходити на вулиці. Залиті були лінії підземок ІНД і БМТ між Евеню Континентал і Рузвелт. Внаслідок цієї зливи були два смертні випадки, втопився 4-річний хлопець і 65-річний чоловік, який згинув у своїй залитій водою пивниці. Громи спричинили 18 пожеж та поперивали електричні проводи. У вечорі коло 10-ої години був уже нормальний рух на підземках.

Помер Йосип Ільків, піонер-діяч

Кенілворт, Н. Дж. — В середу, 31-го серпня, тут помер на 68-му році життя один із найстарших наших діячів-піонерів, довголітній член Українського Народного Союзу у 65-му Відділі в Елизабеті, бл. п. Йосип Ільків, батько п-ні Пізнак, дружини відомого діяча адв. Михайла Пізнака. Покійний народився в селі Завадка, повіт Ліско в Західній Україні й до Америки приїхав 55 років тому. Осиротив 5 синів і 4 дочки. Помер у 5 тижнів після смерти його дружини. Панахида відбудеться в п'ятницю, 2-го вересня ввечорі в похоронному заведенні Mastepeter при 400 Fatuote Avenue, а похорон в суботу, 3-го вересня рано, з того ж заведення до української католицької церкви св. Володимира в Елизабеті і опісля на цвинтар.

Українські педагоги ЗДА і Канади відбули конференцію

Торонто, Канада, 28 серпня. У суботу й неділю 27 - 28 серпня ц. р., відбулася тут П'ята Педагогічна Конференція Об'єднання Українських Педагогів, присвячена в цілості проблемам української виховної системи. Нарадами, що відбувалися в приміщенні УОН при Коледж ст., проводила президія в складі професорів: З. Зеленого, К. Кисілевського та Е. Жарського. В нарадах взяли участь педагоги Канади й ЗДА, що прибули в рекордовому числі з усіх майже важливіших центрів ЗДА, Ню Йорку, Филаделфії, Шикаґа, Дітройту і ін. Всіх учасників наради було поверх сотні осіб. Теми доповідей охоплювали важливі проблеми виховання, що їх прелеґенти (17 осіб) намагалися висвітлити всесторонньо. В усіх доповідях пробивалася постійна журба про належне піклування про молоде покоління, про засоби для виховання в нього національної свідомости, побіч відповідного формування позитивних рис характеру, тощо. У живій дискусії підкреслювано постійно, що позитивний вислід можна осягнути лише тоді, коли справа виховання молодого покоління не буде лише виключною справою педагогів, але всього громадянства, всієї української спільноти в діяспорі, якщо всі виховні акції будуть мати одностійний характер, якщо вся виховна акція буде спрямована в одне устійнене русло, а всі виховні інституції — родина, церква, школа, молодіжні організації і громадянство будуть діяти за одним устійненим пляном. Плян, методи, засоби тощо для цього — має накреслити Українська Виховна Система, що її розробили Виховні Комісії ЗДА і Канади, а затвердити — Виховний Конґрес, що має відбутися в 1961 р. Наради закінчено прийняттям відповідних резолюцій. Побажаним було б, щоб такі конференції відбувалися частіше; виміна думок великої кількости виховників з різних теренів практичної роботи в ЗДА і Канаді видвигає багато проблем, що успішно можуть причинитися до знівелювання загрозливої асиміляції нашої молоді.

МОРСЬКА ЗБРОЙНА СИЛА ЗДА ПОТУЖНІЄ

Дозволене Департаментом Оборони ЗДА фото унаглядніює великий розвиток американської збройної сили ЗДА. На першому пляні новітній американський літаконосець „Саратоґа" і за ним найбільший до недавнього часу літаконосець „Ессекс". „Саратоґа може транспортувати не тільки більше літаків, але й два рази більше пального для них і чотири рази більше бомб, як їх міг взяти „Ессекс".

В АМЕРИЦІ

● **Колишній губернатор стейту Кензас і республіканський кандидат на президента в 1936 році Алфред М. Лендон** заявив журналістам, що „як сенатора Кеннеді виберуть на президента" — то це буде „подібне до того, коли хлопця висилають на працю, що має її виконувати мужчина". — Лендон казав, що „недозрілість Кеннеді" видко хоча б в тому, що він „не зумів потягнути велику демократичну більшість, щоб підтримувала його проєкти". Лендон казав, що численні демократи думають над тим, „чи доцільно висилати католика до Білого Дому".

● **Мехіканський президент Адольфо Льопез Матеос** заявив, що ані зовнішній ані внутрішній натиск не зможуть змінити „ліберального курсу мехіканської політики". 34 мільйони мехіканців, казав президент, готові обороняти свою конституцію.

● **Комісія Атомової Енерґії** стверджує, що від серпня 1954 року досі було в ЗДА 169 пробних атомових експльозій. Досі подавали, що цих вибухів було тільки 134, бо не враховували менше важливих експльозій. До цих вибухів зараховано і ті бомби, які скинено на Ґірошіму і на Наґасакі в Японії.

● **До „Дня Праці"** численні американці закінчують вакації, і це найкраще видно з цього, що 29-го серпня прибуло до ньюйоркського порту аж 9,000 американських туристів, які верталися з різних европейських країн. В цьому тижні має приїхати до Ню Йорку ще 46,000 американців, які відбували вакації в Европі. На летовища Ню Йорку прибуває по 7,500 осіб денно.

● **Сенатор-демократ з Вайомінґу**, 76-річний Джозеф С. Магоні 29-го серпня виголосив в Сенаті останню свою промову, бо він не старається про перевибір. Він в'їхав до сенатської залі на рухомому кріслі, бо не здужає на ноги. Після його промови сенатор Морс з Ореґону хвалив сен. Магоні за його працю в Сенаті.

У СВІТІ

● **В Наґа в Окінаві, Японія,** командант тамошньої американської летунської бази, де є 26,000 американських вояків і військового персоналу, полк. Дж. С. Брайлі видав наказ, яким забороняє жіночим членам родини військовиків і жіночому персоналові появлятись на публічних місцях у коротких штанцях а то в купальних одягах. Він завів обов'язок для всіх жінок на тій базі — носити спідниці.

● **Столиця Індії Дельгі** нараховувала в 1947 році, коли Індія стала незалежною, 900,000 мешканців. Тепер є там 2,100,000 мешканців, а за 20 років сподіваються 4-мільйонового населення. Цей раптовий зріст викликує велику турботу індійського уряду.

● **З Ірану втікають** молоді фахівці, лікарі, техніки й інші спеціялісти, які дістали високу освіту в Західній Европі або в ЗДА. Американські та західньо-европейські міста та куди вищі платні, ніж в Ірані, притягають їх більше, як прив'язання до рідного краю. Це велика журба для іранського уряду, який потребуватиме в найближчих роках найменше 14,000 фахівців з високою освітою. Тегеранський університет дає науку 9,000 студентам на 20 мільйонів населення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Однобічні концесії

Сенатор Майкел Менсфілд, демократ з Монтани, заступник голови демократичної більшости в Сенаті, який має стати її лідером, якщо демократи виграють вибори і сенатор Линдон Джансон буде обраний на віце - президента, виступив з пропозицією шукати злагоди з Совєтським Союзом щодо невтралізації африканського континенту. У військовій ділянці ця невтралізація мала б виглядати так, що ЗДА і СССР відмовилися б від військових баз на терені Африки і відповідно вплинули на всі інші позаафриканські країни. Практично це значить, що З'єдинені Держави мали б зректися своїх трьох летунських і одної морської бази в Марокко, якими вони — за порозумінням з урядом Марокко — розпоряджають до 1964 року, та летунської бази в Лібії, і мали б наразити собі Францію, яка користується летунсько - морськими базами в Альжирі та в деяких своїх колишніх колоніях. Совєти не мали б зрікатися нічого, бо ніякої бази на африканському терені не мають. Ця американська концесія Совєтам мала б, мабуть, бути заплатою за згоду Москви — виректися претенсій в майбутньому на якусь військову базу в Африці та прийняти економічний плян Менсфілда щодо Африки, опертий на т. зв. „четвертинному принципі": щоб ЗДА, СССР, Західня Европа і всі інші країни світу складали по одній четвертій частині загального допомогового фонду Об'єднаних Націй для потреб відсталих африканських країн.

Проєкт Менсфілда похвальний, як вияв зрозуміння цього сенатора для ваги африканського континенту і народжування там щораз нових держав — для міжнародної ситуації. Сен. Менсфілд здає собі справу з величезного зацікавлення Москви чорним континентом, де можна найкраще ловити риби в каламутній воді — серед невпорядкованих відносин в культурно й економічно відсталих муринських країнах, податливих для демагогії і крайніх гасел та жадних допомоги — без уваги від кого вона походила б і без застанови над далекими цілями спомагаючої держави. Але по суті, своїм конкретним змістом, проєкт сенатора Менсфілда насуває дуже сумні рефлексії на тему односторонніх дарунків Москві без ніякого реального рівновартного звороту, а тільки з надіями на можливість порозуміння і співпраці з большевиками.

Ці два злощасні принципи були, власне, причиною трагічних концесій Москві в Тегерані, Ялті й Потсдамі. Ф. Д. Рузвелт і Г. Труман робили дарунки Совєтам коштом різних східньо- і середньо - европейських та далекосхідніх країн і народів без ніякого реального еквіваленту, з одинокою вірою, що воно „виплатиться", бо за ту ціну Совєти будуть воювати проти Японії і співпрацювати з ЗДА у мирному впорядкуванні післявоєнного світу. Вже навіть після повного розгрому Німеччини й Японії ЗДА добровільно відступили Совєтам частину зайнятої американцями німецької території.

Президент Айзенгавер мав у теорії рацію, коли твердив в минулий понеділок на конвенції Асоціяції американських адвокатів у Вашингтоні, що задля великої цілі миру треба бути приготованим на конечність „деяких концесій". Ясно, що кожний компроміс мусить бути опертий на концесіях. Але в практиці закордонної політики досі виглядало це майже завжди так, що ті концесії були однобічні зі шкодою для вільного світу та користю для комуністів. Навіть у таких випадках, коли большевики „зреклись" чогось, що вони мали — як ось, наприклад, у випадку Австрії — вони вireклись лише частини того, що загарбали були силою, і за те виречення дістали заплату політичними і господарськими вартостями. Те саме було у В'єтнамі і в Кореї.

Первородним гріхом Тегерану - Ялти-Потсдаму і засадничим злом останньої пропозиції Менсфілда є віра у можливість договорення і співпраці з Москвою. Тільки тоді, коли політика ЗДА зірве з цим принципом і опреться на власну силу і на всі ворожі Москві елементи у світі, вона перестане давати большевикам дарунки.

Let's Go, Young Ukraine!

"Let's go, Young Ukraine, будучність перед тобою!" — такою фразою - закликом кінчалась програмова доповідь першого голови Ліґи Української Молоді Північної Америки, її співосновника і довголітнього редактора нашого англомовного „Українського Тижневика", п. Степана Шумейка, на основуючій першій конвенції тієї Ліґи під час світової виставки в Шикаґо вліті 1933-го року. Пригадуємо ці слова, бо з кінцем тижня ця сама Ліґа матиме в Ню Йорку свою чергову річну конвенцію, і це дає добру нагоду пригадати деякі давні й нові проблеми.

Як і чому створилась ця Ліґа 27 років тому? Тоді, в 1933-му році, коли Америка мобілізувала всі свої сили для перемоги над великою депресією, Україна корчилася в конвульсіях страшного, накиненого їй комуно - московським окупантом великого голоду. Трудні часи переживала тоді й Американська Україна, а з нею і Український Народний Союз. Коли ж мова про Україну, то розпач огортав тут українців, до яких доходили страшні вістки про голод. А світ і з ним Америка мовчали.

Були дві головні проблеми і два головні мотиви, що висунули, як дошку рятунку, необхідність організації нашої молоді, що тоді була однозначна з народженою в Америці українською ґенерацією. Поперше, тільки молодь могла поповнювати прорідживані ряди наших організацій, і подруге, тільки молодь могла з успіхом проломлювати байдужість Америки і світу до страшної долі України та українського народу.

Як дуже тодішня ситуація нагадує нинішню! Також і сьогодні немає вже більшого припливу нових іміґрантів, і всі наші організації мусять скеровувати свою увагу в першу чергу на молодь. І сьогодні ще не перевелася байдужість світу до долі України, і також з цією байдужістю найкраще може справитись молодша ґенерація.

Однак ситуація з нашою молоддю кардинально змінилася. Тодішня молодь мала лише малу частину тих усіх можливостей в її українській місії, які вона має тепер. Це ж були тільки початки, було дуже мало англомовного матеріялу, історія української визвольної боротьби була на 27 років молодша а кадрів тодішньої нашої молоді в жадному разі не можна навіть порівнювати із сьогоднішніми. Тоді ж бо були тільки очатки її організації і вона, практично ще не існувала, як суспільна верства. Сьогодні ми маємо три Ліґи, що об'єднують переважно народжені в Америці ґенерації, маємо Пласт, маємо Спілку Української Молоді Америки, маємо Молодих Українських Націоналістів, маємо Об'єднання Демократичної молоді, маємо Союз Українських Студентських Товариств Америки, наші громади вкриті сіткою спортових товариств і клюбів. Рівночасно із конвенцією Ліґи з кінцем цього тижня відбуваються здвиги й масові імпрези молоді на оселі СУМА в Елленвіл, на Пластовій оселі в Іст Четгем, на оселі МУН в Лігайтоні, багатюща спортова і розвагова програма на Союзівці, конвенція ОДУМ в Ню Йорку та багато всіляких з'їздів й імпрез по інших містах і оселях.

Це може бути припадок, що саме ці конвенції, здвиги й імпрези молоді з кінцем цього тижня започатковують новий сезон нашої громадської активности. Також правда, що серед тієї молоді та в її активності не тільки самі світла. Але це справи не змінює. Наша спільнота стоїть під знаком молоді і це дає найкращі надії на майбутнє. Тільки нам усім, самій молоді і старшій ґенерації, треба докласти ще більших зусиль, ще більше дбайливости і, зокрема розбудити серед нас усіх більше ентузіязму, бо ним навіть меншими силами і в трудніших обставинах можна, як кажуть, гори перевертати.

І тому, на початку так тісно зв'язаного з нашою молоддю та її активністю нового сезону, хочеться знову повторити те саме гасло, що під ним наша молодь на цьому континенті почала організуватись: Let's go, Young Ukraine! Вперед, Молода Україно! Перед тобою майбутнє!

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

З ПОГЛЯДОМ НА ЛИСТОПАД

Коли на початку липня Конґрес закінчив свою сесію, щоб його члени могли взяти участь у партійних конвенціях, чимало важливих справ було ще не закінчено. І ось, „для покінчення бизнесу" порішено тоді зійтися на „надзвичайну" сесію в серпні.

Виявилося, що ця серпнева сесія стала „надзвичайною" не тільки офіційною назвою, але й змістом, формою та стилем.

На другому тижні засідання Сенату (Палата Репрезентантів зійшлася на тиждень пізніше) журнал „Тайм" назвав цю сесію „балаганом на Горбку"; демократичний сенатор Бирд — „король яблук" з Вірджінії, нарікав, що в Конґресі атмосфера наснажена „супер" - політикою і не веде до цілі, а його партійний товариш Майк Менсфілд з Монтани прямо порадив: „Чим скорше ми розійдемося, тим краще для нас". А мав він на думці демократів, які панують у Конґресі великою більшістю. І такі голоси розчарування та знеохоти чути з обох партійних кругів.

Та панове сенатори спізнилися з своїм відкриттям: атмосфера була наснажена політичною напругою від першої хвилини, коли стукнув молоточок віце - президента Ніксона вполудне 8-го серпня. І було б дивно, якби хтось тому дивувався...

Багато змінилось від попередньої сесії: покінчились конвенції, гарячка виборчої кампанії пішла вгору, а — найважніше — три з новономінованих кандидатів, обидва президентські і один віце - президентський, засіли на своїх місцях у Сенаті. Два з них, до того ж на найважливіших постах: Ніксон як президент Сенату і Джансон як провідник сенатської більшости.

Вже самий цей факт надав новій сесії сенсаційности. Покажчиком цього була товпа гостей, що першого таки дня досягла десяти тисяч. Задовго перед відкриттям ґалерії заповнились глядачами; тисячі чекали на свою чергу в довгих коридорах.

І справді, глядачі мали прегарний перегляд найгрубших партійних риб, в тому числі майбутнього президента держави. Коли вибила 12-та година, засів на своєму фотелі віце - президент Ніксон (він же президент Сенату); в останньому ряді, недалеко головних дверей, в тій ґалерії сидів його противник, кандидат на президента від Демократичної партії Джан Ф. Кеннеді; спереду, прямо перед столами президії, сидів Линдон Джансон, головний актор сенатських дій, до того й кандидат демократів на віце - президента. На лівому крилі два неуспішні кандидати Гоммфрі та Саймінґтон і новий голова демократичного Крайового комітету сен. Джексон з далекого Заходу. Ближче середини, в другому ряді дві історичні вже постаті неуспішних віце-президентських кандидатів — Спаркман і Кіфовер, обидва б. партнери Стівенсона з років 1952 і 1956. По республіканськім боці сен. Голдвотер, що відважився був кандидувати проти Ніксона, а тепер є провідником консервативного крила в своїй партії, теж притягав увагу глядачів. Одначе, в більшості їхні очі перебігали від Ніксона до Кеннеді, неначе на тенісових змаганнях. Навіть дві групи монахинь були на галерії.

Відкриття, молитва і перше читання „рол-кол" — списка присутніх, відбулося у вимушено спокійній атмосфері. Та коли тільки скінчили читати Президентове послання, із наснаженої атмосфери посипались іскри партійного суперництва. Джансон, такий звичайно чемний, зачемний, на думку своїх однопартійців, із противниками, — тепер скинув свої м'які рукавички. Взагалі, всі загально завважували, що традиційний „клюбовий стиль" Сенату десь захитався серед партійних сутичок. Чи було колись видано, щоб сенатор з годинником - „стопером" у руці міряв час сидіння віце-президента в фотелі президента сенату? Сен. Янг сам признавав незвичність процедури, але справа участи в засіданнях стала вже одним із засобів кампанії і тому противники сенатора Кеннеді порахували йому також дні його відсутности. Щось неповажне закралося в ряди „найбільш ексклюзивного клюбу в світі".

І трохи незвичайно різкий був голос Джансона, коли він твердив, що Президент прийняв у своє послання демократичну плятформу, і це є доказом, що республіканці в міру зближення виборів чимраз більше перестрашуються. Очевидно, не довго ждав він на відповідь, теж різку. І так воно продовжувалось.

Від самого початку ця сесія була Джансоновим „шовом". Деякі демократи навіть думають, що він навмисне заранжував цю надзвичайну сесію, в надії, що коли стане кандидатом на президента, то його позиція провідника сенатської більшости дасть йому нагоду показати, чого він вартий. Чи так було, не знати. Але ясно видно, що демократи розчаровані цією сесією. Велика більшість їх в обох палатах могла дати їм нагоду провести в гарному стилі якесь важливе законодавство. Але єдність партії не дописала: південь не йшов за партійним проводом у голосуванні. Правда, другого дня нарад Сенат рішив відкласти без дискусії найважливіший внесок Президента про дальше поширення громадянських прав.

Кеннеді від самого початку оставався у тіні, лишаючи гру за Джансоном. Сам, одначе, сконцентрувався на двох законопроєктах, за якими поставив свій авторитет і які мають прямий вплив на одиницю - виборця. Це — проєкт про найнижчу заробітню платню і про медичну поміч для старших осіб. Кеннеді пропонував найнижчу платню піднести до $1.25, коли урядовий проєкт був за $1.15. Кеннеді виграв, але тільки за ціну компромісу з деякими своїми партійними товаришами, коли погодився виключити деякі категорії робітників з-під цього закону. На біду, Палата Репрезентантів з демократичною більшістю не пішла за голосом свого партійного кандидата на президента. Та бодай на терені Сенату Кеннеді мав успіх — ну, і назовні показав себе борцем за права робітника. Ще більш престижева була справа медичної по-

(Закінчення на ст. 3-ій)

ТА ТЕМИ ДНЯ

ПРО ШКОЛУ І ДІМ

Із наближенням кінця літніх ферій та початку нового шкільного року виринають, як щороку, проблеми зв'язані з освітою і вихованням дітей у шкільному віці. Для нас, американських українців, ці проблеми подекуди спільні з загальноамериканськими, а трохи розбіжні, спеціяльні. Спільні вони, коли річ іде про чисто людську сторінку справи — турботи за здоров'я дітей, за рівень школи, до якої треба їх післати, за віддаль школи від місця замешкання, за погодження часу шкільної науки дітей із часом праці батьків. Для українців в Америці не існує расова проблема, що є одною з головних проблем загальноамериканського нового шкільного року.

Українська громада в ЗДА стоїть здалека від цієї проблеми. Зате вона має свої власні турботи, наближені радше до турбот інших національних меншин, особливо тих, які належать в масі до інших Церков, ані ж дві головні визнанневі групи в ЗДА — протестантська і римокатолицька. Найбільшою проблемою українських батьків в Америці є не тільки дати своїм дітям найкращу освіту, але й подбати, щоб школа не стала для дітей чинником повного відчуження від рідної мови й віри. Тому щасливі батьки, які мають поблизу добре поставлену українську школу, з-правила в ЗДА при церковних парафіях. Навчання предметів українознавства в тих школах та релігії — це окрема справа. Українські батьки в масі найбільше болють фактом, що в деяких школах їхні діти не можуть навчитись молитви рідною мовою.

Це вже загально-признана правда, що протидіяти могутньому процесові мовної, духової і національної асиміляції та релігійному індиферентизмові може перелусім і головно — батьківський дім і його атмосфера. Тільки від батьків залежить, щоб вони надолужили дітям ті браки, що їх мають — з українського погляду — наші школи. Щасливі ті батьки, які, маючи дітей в публічних чи приватних (віроісповідних) народних і середніх школах можуть посилати дітей додатково до недалеких шкіл українознавства. Багато українських батьків в Америці переїздить з віддалених місцевостей до більших українських центрів, спеціяльно з думкою вписати своїх дітей до організацій молоді „Пласт" чи „СУМА", щоб дати їм рідне товариство й можливості збереження бодай при сантименті до українства, якщо не при повній духовій спільності з українством, з країною своїх батьків та їх мовою, історією і культурою.

Проблеми батьків старших дітей, які закінчили середню освіту і мають до вибору — дальші студії чи заробкову працю — окремої натури. Деякі, що мають особливу видержливість, гарт і амбіцію, лучать одно з одним. Америка є вийнятковою у світі країною, де є найширші можливості студіювання поруч із заробітньою працею, — у вечірніх годинах, з обмеженим числом високошкільних „пунктів" чи хоч би навіть кореспонденційним шляхом, — не задля формального атестату, а для здобуття дійсного фахового знання, що має тут вирішне значення для отримання праці.

Українська громада в Америці в масі має велике зрозуміння для освіти своїх дітей, не тільки обов'язкової, у шкільному віці, до 16-го року життя, але й вищої, фахової. Українські діти й молодь доказали вже в ЗДА свій вроджений талант, природну інтеліґенцію і ту порядність, що тримає її здалеку від „ґенґів" і дає відпорність проти деморалізуючого впливу вулиці, плитких „коміксів", поганих фільмів та примітивних телевізійних передач. А втім, проблеми з початком кожного нового шкільного року тим глибше й поважніше турбують батьків, чим більше вони здають собі справу з їхньої ваги — для себе, для своїх дітей і цілої громади.

О. Лятуринська

КРАСНЕ

Не можна пригадати, чи прийшлося коли бачити щось із пейзажів В. Хмелюка. Хоч в школі проф. Мако учні приносили на відклик професорів свої вільні праці в плейнері. Було враження, що Хмелюк, замилуваний в Мрію, бачить її лише в усібленні жінки, вичаровуючи уявний ідеальний, овіяний поезією образ із зовсім негарного „прозаїчного" моделю. Перефразовуючи Карро — „І нащо мені всі жінки на світі, коли я маю Мрію?"

Але незабутнім лишився з Хмелюкової збірки поезій один вірш, де автор так хороше кличе загинулого побратима — скульптора Колядинського йти з ним „на пейзажі". Інші вірші нічим не промовляли до душі, тому й не запам'ятались. І може випали б зовсім з пам'яті, якби з тим читанням не була зв'язана неприємна згадка. Збірку прийшлось похапцем читати на Студії перед годиною скульптури школи проф. Стахівського. Заставши за читанням, професор узяв на сміх. Кепкуючи, зауважив, що то не лектура для „молодих дівиць", і як почав „патерностер" на „сучасну молодь і нрави!"

То не то що професор цурався молоді або дивився на неї з погляду — „нема, як то було за наших днів". Навпаки, він дуже любив перебувати серед учнів, чи то в академічні години, чи то за бажанням ентузіястів розтягаючи їх на неділі й свята поохоче й без винагороди, чи то на екскурсіях, виставах, чи щочетверга запрошуючи до себе. Звичайно збирався вужчий гурт на зміну, бо зразу дла всіх не знайшлось би місця за столом. Усіх об'єднувало захоплення скульптурою, мистецтвом, а професор зі своїм ніколи непослабленим молодечим еланом ще більше підтримував зацікавлення, теж і поезією. Як кожен справжній мистець і сумлінний професор, він не похваляв екстремів, плиткости, поверховности, тодішнього дефетичного впливу муринського мистецтва через французьких модерністів і сексуального наддиху, як від фокстроту, шиммі, так чей і рисунків Пікассо „На античні теми".

З своїм вродженим доброзичливим гумором Стахівський висміював, як наші жахітні експромти в кубізмі, так і будь-який прояв „дефетизму", „гелленізму" чи наслідування впливів російської літератури. Не оминув він і бідолашних віршів із згаданої збірки. Треба було засоромлено якхутчій сховати книжку з-перед очей, хоч несміливо й зривалось на оборону: — Але ж, але ж... Коли автор написав у присвяту побратимові такий красний вірш, то він не може бути „гелленістом", „дефетистом", „героем нашего времени". Він просто вдає когось із себе вмовляючи, що то він. А штучність, нещирість і викриває.

Куди сміливішу оборону добровільним адвокатом прийшлось вести перед розплаканими моделями, яких страх ображав нібито „цинічний погляд" у Хмелюка. Під час сеансу Хмелюк іноді підходив близько до моделю, щоб краще роздивитись якусь партію або поправити позу. Можливо, Хмелюк „підходив найчастіше, мабуть, тому, що працював в окулярах, та й поправляти позу учні молодших річників не наважувались при спільних сеансах. Можна собі уявити як дратує поганий розгляд і так уже напруженого за працею мистця, а ще й коли модель не витривалий і падає з подіюму. Напевно, ображеним тільки здавався той „цинічний погляд": мистці дивляться на модель тільки як на свій мистецький об'єкт, а не якось інакше. Тому звичні до того моделі - професіоналки ані трохи не бентежаться під поглядами студії, але ніяковіють, коли випадково зайде хтось чужий, а ще й непричетний до мистецтва.

Одначе ніякі запевнення не змогли заспокоїти одну росіянку, що вбила собі в голову той „цинічний погляд", аж тремтячи всім тілом від одного наближення Хмелюка. І хоч їй з відібранням студентської підпори дуже залежало на доброму заробітку, вона демонстративно відмовилась від позування, не добувши речення.

А здавалося, що остання домова рішуче поділяла: — Що ви! Щоб так мистець був циніком? То вам вмовили, мабуть з легкої руки банальні романописці з Земгору (російська бібліотека в Празі з численним індексом популярних романів). Може вмовив і Фройд, що з свого власного характерно - матеріялістичного заложення не розумів творчости, безмежної відданости світу мистця, добачаючи в ньому „збоченця", „асоціяльне явище" і фізичними й психічними недоліками зумовлюючи у багатьох великих мистців абнормальний спосіб життя. Нема ідейнішої й посвятнішої людини як мистець, що за творчістю може зовсім забути за себе. І хіба не заперечує цинізму видобута мистцем краса на експонаті? Тоді Фройд, як фокстрот і Пікассо, славили чи не найбільший тріюмф. А, на жаль, це не було спромоги ознайомитися з Адлером, щоб могти краще підперти домову. Але останній арґумент мусів бути б найпереконливіший.

Те переконання залишилось і досі: мистець не може бути циніком, інакше сам себе б заперечив, не може бути й не українським мистцем, бо це незгідне з його духовістю.

Тепер уперше прийшлось побачити Хмелюків малярський пейзаж „Над Луарою", на досаду, лише у відбитку. Але вже і відбиток захоплює, ще більше, ніж його фігуральні Мрії. Яка свіжість, чаруюча проглибінь, правдивість, повнота з тим внутрішнім виразом, з ледь надиханим і разом безмірним! Яка культура, що охоплює ніби добу, а в чудодійному стопі — чудесна безпосередність, відкриваючи первітний світ!

Що тут можна додати до так правдиво вичутого Мартою Калитовською й подивугідним esprit французьких критиків у відклику на виставу Василя Хмелюка? — Хіба про те красне в мистецтві, що ніколи не старіє й завжди захоплює, а в Хмелюка воно красне, красне, ніби й не б'ючи на красне.

Василь Волицький

У КИЄВІ 30-го І 31-го СЕРПНЯ 1919 РОКУ

(Фрагмент із спогадів)

(1)

Увечері 29го серпня 1919 року Команда 3/8, „Коломийського" куреня одержала на день 30-го серпня зі штабу 8-ої бриґади наказ - диспозицію — викинути большевиків з Червоного Трактира і, продовжуючи наступ, зайняти передмістя Києва — Деміївку, а звідтіль посуватися в Київ, у сторону Міської Думи і Печерського, — „Добровольців російського (білоґвардійського) генерала Денікіна при можливій зустрічі з ними, — говорилося в диспозиції, покликаючись на наказ штабу Дійової Армії УНР при Головному Отаманові, — здержувати, але не стріляти".

Ця частина наказу була того ж дня у відповідній формі доведена до відома стрілецтва всіх трьох сотень куреня. З Третім 8-ої бриґади куренем співдіяв 4/8 курінь Підгірного і артилерія сот. Омеляна Брантнера. Курені 1/8 пор. Тарнавського і 2/8 сот. О. Станимира лишалися, як резерва бриґади, в районі села Вита.

Большевиків викинули з Червоного Трактира зараз з полудня, і курінь уже коло 3-ої години заляг розстрільною у віддалі приблизно одного кілометра від Деміївки. Вислана, під проводом бул. ст. дес. Василя Ілащука, в Деміївку стежа незабаром вернулася із „взводом" (чотою) полонених червоноармійців, зголошуючи, що південна частина Деміївки вільна, що большевики евакуюються з товарної станції „Київ 2", а їхня більша застава в цукроварні.

О 4-ій год. по полудні курінь увійшов у Деміївку. В аванґарді йшла 8-ма сотня пор. Степана Слюсарчука.

Так вчасна поява вояків УГА в цьому районі Києва була для мешканців цієї околиці милою несподіванкою. В перших хвилинах вулиці були порожні. Крадькома з-поза домиків та з городів виглядали цікаві. Але скоро деміївчани, здебільша жіноцтво, з роз'ясненими обличчями стали появлятися на вулиці.

Зразу до розвідачів стеж ставилися стримано. В непевності обережно питали їх: „Ви, може, австрійці?" Коли ж почули, що ми вояки УГА, вітали нас зі сльозами радости в очах, уквітчували квітами, інформували про віддаль окремих пунктів опору, про силу большевицьких залог.

В сторону базару і цукроварні пор. Слюсарчук вислав стежі, посуваючися за ними в бойовому порядку цілою сотнею. Без перешкод чота чет. Ол. Балицького доходила до базару, як на конях випередив її штаб Восьмої бриґади з от. Осипом Гофманом на чолі. Вершники вільним бігом поїхали в напрямі посування випередженої чоти, в сторону базару. Незабаром з тої сторони почулися стріли. Штаб бриґади, не сподіваючися цього, попав під обстріл переляканої появою „анґлічан" большевицької роти, що, незорієнтована в ситуації, йшла „на пазіцію". Штаб і його охорона відповіли стрілами. В напрямі стрілянини побіг із своєю чотою чет. Ол. Балицький. Рота товпилася, відступаючи з базару. З їхнього боку падали недоладні стріли. Командир і комісар роти — виглядало з наклйкування — даремно намагалися роту впорядкувати. Обкинувши базар оком, чет. Балицький зорієнтувався в ситуації і, охопивши роту з двох крил стрільцями своєї чоти, наказав понад голови спанталиченої роти віддати кілька сальв і самовпевнено скомандував: „Ребята, здавайсь!"

Рота склала зброю. Декілька червоноармійців пустилися тікати. В погоні за ними бул. ст. дес. Василь Ілащук зайняв своєю чотою цукроварню, обеззброївши в ній 80 червоноармійців.

Продовжуючи наступ на бойовому відтинку куреня, його Восьма сотня непомітно наблизилася до товарної станції „Київ 2", що її таборова частина відгороджена була від вулиці високим частоколом. Саме на той час заїхали на станцію два поїзди червоноармійців. Їм і не снилося, що за кільканадцять кроків від них „анґлічани". Не надумуючись, дес. Гондюк з відділу скорострілів пор. Федакова вирвав з частоколу дошку і пустив по „ешелонах" скорострільну серію. Одночасно на той бік полетіли ручні ґранати. Розрив ґранат, черги скорострілів, зойки поранених, крик і прокльони заатакованих зливалися з недоладною стріляниною в один гук дикого людського жаху.

Червоноармійці розбігалися навмання, але дорогу загороджували їм стрільці сотенних чот і роїв. Червоноармійці здавалися в полон, в який був взятий теж командир, якийсь Ісаак Аврамович, що його стрільці знайшли насмерть переляканого в командирському вагоні.

Станція „Київ 2" з великим військовим майном була в наших руках. Вище станції курінь зайняв сотнею пор. В. Струця броварню Шульца, важливий пункт для розгортання військових операцій в напрямі центру міста. Господарі броварні (нам казали, що вони — буковинські німці) за згодою команданта сотні частували спрагнених стрільців знаменитим пивом.

Про обставини, які спонукали пор. Слюсарчука зайняти товарну станцію „Київ 2", у листі з 5-го листопада 1928 року він писав: — „Наказу брати „Київ 2" я не мав. Це була моя власна ініціятива, після того, як я з моєю сотнею перейшов Деміївку і ніде не стрінув більшого спротиву, чи взагалі будь-якої большевицької сили. Цілу масу червоноармійців у великій метушні я зустрінув щойно на станції. Щоб не дати можливости їм опам'ятатися, а в ночі це могло статися, і щоб побільшити паніку — я рішився на атаку. Не виключене теж, що „Київ 2" були б уночі зайняли денікінці, які на той час уже були в Дарниці і їм треба було тільки перейти міст на Дніпрі. Заключаю це на основі того, що зараз після зайняття станції і обсадження важливіших на ній об'єктів, я відібрав з Дарниці телефон. Говорив якийсь добровольчий полковник, який інформувався про те, що діється на станції? Коли ж довідався від мене, що „Київ 2" я зайняв своєю сотнею, як частиною УГА, ввічливо запитав: „Нє нужно лі вам помощі?". — Я розуміється ще чемніше подякував, заявляючи, що до обсади станції маю своїх вояків досить і на всякі несподіванки приготований.

Олег Лисяк

ЗАВЖДИ ЦЕЙ САМ — ЗАВЖДИ ІНШИЙ

Якось, верталися ми з чергового „випаду" на „Союзівку". Ми, то значить я сам, і кілька моїх молодших приятелів, з того „річника", який, коли хоче впорозумітися з собою, то вживає англійської мови, носить зачіски під „флет-тап", або „поні - тейл", в хвилинах вільних від інших зайнять, займається переважно „рак-ен-ролл"-ом і тому подібними „народніми" танками.

Очевидно, коли їдете дві сотні миль в одному авті, то, після вичерпання всіх спортових тем, переходиться на пісні. Відспівали ми всякі американські, дивізійні, повстанські і, здавалося, що репертуар вже вичерпаний. Раптом вже десь коло Лігайтону, з заднього сидження надлетіло щось знайоме, чого я вже давно не чув. Молодий, дівочий голос затягнув таку відому мені мелодію і поплили такі знайомі мені слова:

Вітай, весно, вітай поміж нами — тобі ми складаєм пісні... Ніхто, мабуть, з моїх молодих приятелів, з якими довелося мені їхати, не був ще на світі в часі, коли вперше на Франціськанській вулиці у Львові, у „Веселому Львові" заспівав цю пісню вперше Юрій Лаврівський. Пісню, що її почала молода дівчина, підхопили інші, я трохи „поламав" брачуючі слова, і вже аж до середмістя Філадельфії гомоніло з нашого авта „Вітай весно" і то так голосно, що аж з усіх авт, що ми їх минали, зглядалися на нас і, очевидно, подивляли нас.

— Це пісня з „Веселого Львова", правда? — запитав один з молодих, коли ми опинилися вже в місті. — Бачите, ми були минулого року і два роки тому на „Союзівці", бачили і чули „Веселий Львів", били „брава" аж нам руки пухли, але скажіть нам, звідки взявся цей „Веселий Львів"? А як нема вже тепер часу, розповісти, то напишіть у „Свободі". Напишете, добре?

— А ви прочитаєте?

І на тому стало.

Так, ті молоді не пам'ятають, бо й не можуть пам'ятати, звідки взявся цей „Веселий Львів". А почався він у зовсім не у веселих часах. У часах, коли в місті Львові гудів грізно по вулицях міста ритм підкутих німецьких чобіт, коли на мурах появлялися червоні плахти з повідомленнями про розстріли закладників, коли великим риском було ходити по вулицях після десятої години, коли люди гинули наглою і сподіваною смертю...

В таких часах, письменник і журналіст, Зенон Тарнавський, заявив раз в колі друзів:

— Слухайте, хлопці, щось треба зробити. Щось веселого; на світі тепер так паршиво, що вщедові всі раз-два збожеволієм. Зробім щось веселого, от на приклад веселий театр. — Божевільний — сказав хтось, — пощо тобі веселий, легкий, театр? Вже Блавацький має тяжку годину з великим театром, треба тобі ще одного? Ну, і як ти назвеш твій театр в нашому тепер такому сумному Львові?

— Ти сам божевільний, — відповів спокійно Тарнавський. Назву його „Веселий Львів". На злість.

— Не краще було б тобі взятися до якогось іншого зайняття? До торгівлі цигарками, милом, шкірою чи чогось іншого?

Тарнавський відповів: — Які ви темні! Знаєте, пощо? Щоб, як може вже нас і не буде, хлопці і дівчата чи тут, чи поза Львовом, може, десь далеко, співали ті пісні, що їх будуть нині співати у „Веселому Львові" співати. Ясно?

Тепер, мені вже ясно. Тепер, коли минуло вже чи не 18 років від того часу, коли почав у Львові на Франціськанській свої вистави театр „Веселий Львів". Тепер, коли „Веселий Львів" і його пісні були не лише розрадою тих сумних воєнних часів у нашому місті, коли наші актори і співаки допомагали набирати „веселого духа" нашим хлопцям в Дивізії, коли розраджували наших робітників — заточенців у робітничих таборах в Німеччині, коли актори цього театру об'їздили табори „діпі" після війни, — коли вже на еміграції в кількох роках віджив „Веселий Львів" на „Союзівці", коли пісню „Вітай весно, вітай поміж нами", заспівали мені мої молоді друзі, яких не було ще на світі, коли поставав „Веселий Львів".

Може співають цю пісню ще й у Львові? Наперекір усім „байцам" і „тачанкам", може десь з завулків пробивається і та мелодія про весну, що завітає між нами..."

А цього року на Союзівку як вже від кількох років, знову загостить „Веселий Львів". Цим разом сценерія буде змінена. Театр виступить над басейном, при світлі прожекторів, а відбиття акторів у воді басейну збільшить ще ефект, який дає „вечір на Союзівці". Знову будуть пісні з минулих днів, переплітані новими мелодіями, почуємо гумористичні виступи, додамо трохи сантименту, домішаємо політичного сосу, одним словом „Веселий Львів" буде такий як завжди: завжди такий сам і завжди зовсім новий.

Такий сам як і та ідея, що зродила цей веселий театр у сумних часах у нашому далекому і завжди нам близькому Львові.

З ПОГЛЯДОМ НА ЛИСТОПАД

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мочі для старших. Сен. Джевітс, підтриманий Ніксоном, ставив внесок від республіканців, щоб держава давала медичну опіку допомогу стейтам, а вже ці останні опікувалися здоров'ям старших осіб. Сен. Ендерсон підтриманий Кеннеді, пропонував, щоб медична допомога для старших була охоплена пляном Сошел Секюріти на загальнокрайовій базі. Був це контест між двома президентськими кандидатами.

Сенат наперед провалив внесок Джевітса - Ніксона. Але недового міг радіти Кеннеді: Сенат відкинув також проєкт Ендерсона - Кеннеді. Не дав ні одному виграти, а прийняв дуже обмежений проєкт. Кеннеді вже явно денервувався. Взагалі, він нетерпеливо рветься в терен. Там для нього важлива робота. Бо турботи не сплять, і власна партія з південних стейтів не стоїть надто певно за тікет Кеннеді - Джонсон. Не тільки на терені Конгресу ... Ось ряд сенаторів з Півдня досі відмовились піддержувати Кеннеді - Джонсона. Ось Ніксон відважно поїхав до демократичної Північної Каролайни і здобув несподівано великий успіх. Це баптистська країна, і релігія там поважний чинник. Виявляється, що хоч Джонсон сам з Тексасу, то не має за собою однодушного півдня: деякі називають його зрадником півдня, що прислуговується неграм... Усе те, з погляду виборів, важливі справи, і Кеннеді нетерпеливиться.

Та Конгрес мусить „покінчити бизнес", і то скоро. Але не так легко йому здобутися на дію, згідну з основним його призначенням — холодно розважити, об'єктивно вирішити і створити закон, добрий для країни, понад партійні чи виборчі інтереси.

Атмосфера, насначена „супер" - політикою, не надається для мудрого й корисного творення законів...

(юст)

Проф. д-р Іван Мірчук відвідає восени Українські Громади в Канаді і в ЗДА

Вінніпег. — Комітет Українців Канади повідомив у своєму обіжнику, що в вересні прибуває до Канади із Мюнхену д-р Ів. Мірчук, професор і ректор Українського Вільного Університету в тому місті. Ціллю його приїзду є представити канадійським українцям працю і досягнення згаданого університету. Плян його поїздки буде такий: в Вінніпегу 22 - 24 вересня (зустріч з президією КУК 22-го, зустріч з представниками організацій 24-го, доповідь на публічному зібранні 25-го); в Реджайні 1 і 2 жовтня (зустріч з представниками організацій 1-го, публічне віче 2-го); в Мус Джо, Саск., 5 жовтня; в Саскатуні 8 і 9 жовтня (зустріч з представниками організацій 8-го, публічна доповідь 9-го) в Келгарі 12 жовтня; в Едмонтоні 15 і 16 жовтня (зустріч з представниками організацій 15 жовтня, публічна доповідь 16-го). Плян поїздки д-р Мірчука по східній Канаді буде опрацьований і оповіщений пізніше. З Канади він виїде до З'єдинених Держав і відвідає Ню Йорк, Шікаго, Клівленд і Дітройт.

● Комуністична партія СССР дала дозвіл і своє благословення комуністам в різних мурманських нових республіках, щоб вони співпрацювали з „буржуазними" партіями поки ті молоді держави не скріпляться. Водночас московська „Правда" виступила проти „догматистів і сектантів", які заборонюють таку співпрацю та вважають її зрадою комуністичних доктрин.

● В цьому році на терені В. Британії влаштовано три виховно - відпочинкові табори для українських дітей. Два табори влаштувала Крайова Управа Української Молоді у В. Британії, а один — Управа КВОМ-у.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СИРАКЮЗИ, Н. Й. — Т-во „Українська Січ", Відд. 39, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 4-го вересня 1960 р., в залі УНДому, в год. 3-ій по пол. Збирання вкладок — в суботу, 3-го вересня, від год. 7-ої до 10-ої веч. і в неділю, 4-го вересня, від год. 12-ої до 3-ої по пол. Проситься членство обов'язково прибути на ці Місячні Збори. — Управа.

ВІЛКС-БЕРІ, Па. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 223, повідомляє всіх членів, що Збори відбудуться в неділю, 4-го вересня 1960 р., в парохіяльній залі, по другій Службі Божій. Проситься членів прибути на час. — Управа.

Зі Спорту

УКРАЇНЦІ В ОЛІМПІЙСЬКІЙ КОМАНДІ СССР

(ІС УОР). Інформаційна Служба Українського Олімпійського Руху пересилає до української преси список українців, які входять в склад загальної Олімпійської команди СССР. Цей список був прийнятий в Україні 11 серпня 1960 року. Є можливість, що в ньому наступили деякі незначні зміни перед 15 серпня, коли цілий склад команди СССР був зголошений в Організаційному Комітеті XVII Олімпіяди в Римі. Цей список охоплює 61 спортсменку і спортсмена, з чого 53 особи постійно живуть в Україні, а 8 перебувають поза її межами, а про яких відомо, що вони є українцями.

В нижчеподаному списку біля кожного прізвища є подана місцевість, де живе спортсмен і його найкращий осяг в останніх чотирьох передолімпійських місяцях. (24 серпня 1960 р.).

Легка атлетика

1. Леонід Бартенєв, Київ, (біг на 100 м. — 10,2; на 200 м. — 21.2).
2. Вадим Архипчук, Київ, (біг на 100 м. — 10.6; на 200 м. — 21.1).
3. Арнольд Мацулевич, Дніпропетровськ (біг на 400 м. — 48.0; на 400 м. з/б — 48.4).
4. А. Кривошеєв, Чернівці (біг на 800 м. — 1.48.0).
5. Григорій Таран, Київ (біг на 1,500 м. — 3.54.7).
6. Генадій Репін, Харків (біг на 1,500 м. — 3.56.5; на 3,000 м. з/п. — 8.42.4).
7. Олександер Артинюк, Ленінград (біг на 5,000 м. — 13.55.8; на 10,000 м. — 28.58).
8. Микола Батрух, Київ (біг на 110 м. з/б — 14.4).
9. Володимир Голубничий, Суми (ходьба на 20 км. — 1:33.52.0).
10. Валерій Брумель, Львів (скок у висоту — 2.17 м.).
11. Ігор Тер-Ованесян, — Львів (скок у довжину — 7.87 м.).
12. Дмитро Бондаренко, Ленінград (скок у довжину — 7.78 м.).
13. Ігор Петренко, Київ — (стрибок з жердкою — 4.52м).
14. Віктор Компанієць, Київ (мет диском — 56.52 м.).
16. Віктор Цибуленко, Київ (мет списом, ратищем — 80.44 м.).
17. В. Липоніс, Чернігів — (штовх ядром — 18.49 м.).
18. Олег Колодій, Ленінград (молот — 65.19 м.).
19. Юрій Кутенко, Львів (десятизмаг — 7772 пункти).

Жінки:

20. Віра Крепкіна, Київ (біг на 100 м. — 11.3; стрибок у довжину — 6.12 м.).
21. Валентина Масловська, Кишинів (біг на 100 м. — 11.6; на 80 м. з/б — 10.9).
22. Людмила Лисенко (зам. Шевцова), Дніпропетровськ (біг на 800 м. — 2.04.3).
23. Катерина Парлюк, Ленінград (біг на 800 м. — 2.05.8).
24. Ніна Откаленко (Дружківка, Донбас), Москва (біг на 800 м. — 2.07.2).
25. Людмила Радченко, Київ (стрибок в довжину — 6.21 м.).
26. Галина Доля, Оренбург (стрибок в гору — 1.77).

2. Веслування: байдаки, каное

28. А. Химич — каное-одиночка.
29. Є. Яценко, Київ — байдарка-двійка.
30. І. Головачов, Київ — байдарка-двійка.
31. Ф. Ляховський, Львів — байдарка.
32. Л. Федоренко, Каунас — каное.
33. В. Наталуха, Київ — естафета 4X500 — каное.

3. Наколесництво

34. Микола Колумбет, Київ
35. Леонід Колумбет, Київ.

4. Фехтування

36. Євген Череповський, — Львів.
37. Г. Водовозов, Київ.
38. Р. Сафронов, Харків.
39. Л. Филипова, Харків.

5. Гімнастика

40. Лариса Дирій-Латиніна, Херсон — Київ.
41. Поліна Астахова, Сталіно.
42. М. Миколаєва, Одеса,
43. Борис Чахлін, Київ.
44. Юрій Титов, Київ.

6. Плавання

45. Юрій Чернявський, Київ (100 м. дельфін — 1.04.3).
46. Григорій Прокопенко, Львів (200 м. брасс — 2.38,0).
47. С. Толстопльот, Харків (400 м. вільний стиль — 4.31,2)
48. Геннадій Андросов — Львів (1.500 м. вільний ситль — 18.35,4).
49. Леонід Барбієр, Київ (100 м. на спині — 1.04,8).

Жінки:

50. Людмила Кліпова, Київ (100 м. на спині — 1.12,9; 100 м. вільний стиль — 1.07,3; 200 м. брасс — 2.46,2).
51. Анна Коваленко, Київ (200 м. брасс — 2.58,3).

7. Важка атлетика

52. А. Житецький, Київ (середня вага: 145—125—165).
53. Михайло Рудман, Харків (півважка вага: 455 кг.).
54. М. Яглн-Огли, Харків (легка вага: 122.5 кг.).
55. С. Двигун, Київ (напівважка вага: 465 кг.).

8. Стрільба

56. В. Астахов, Київ.
57. В. Кришневський, Львів.
58. В. Лук'янчик, Львів.
59. О. Паркін, Львів.
60. О. Федоров, Київ.

9. Баскетбол

61. А. Вальтин, Київ (в загальній команді СССР).

„Прибиральниці Ню Йорку" маршуватимуть в параді Дня Праці

Ню Йорк. — Відділ 32-Дж. робітничої спілки Працівників будівельної служби, що належить до Ради тієї спілки на терені Ню Йорку з 85.000 членів, а взагалі є клітиною Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій, приготовляється до участи в параді в Дні Праці, 5-го вересня ц. р. Місцевий Відділ 32-Дж. нараховує 11,500 членів, з яких 10,500 — це жінки, майже виключно прибиральниці в нюйоркських бюрах і установах, а тільки коло 1,000 осіб — чоловіки. Тому цей Відділ має популярну назву „прибиральниць Ню Йорку", а другою почесною назвою є „Мініятурка Об'єднаних Націй", бо в тому Відділі членами головно новоприбулі імігранти, чи недавні громадяни ЗДА — родом з різних країн світу. Особливістю походу членів Відділу 32-Дж. буде маршування в його проводі сеньйора й одного з піонерів спілки американського робітничого руху, 83-літнього Альберта Перрі, який спеціяльно для цієї цілі прилетить із свого рідного стейту Вашингтону над Тихим океаном. Альберт Перрі є в зорганізованому робітничому русі від поверх 50-ох років. Він має 10 дітей, 18 внуків і 9 правнуків і всі діти, внуки та 5 правнуків, йтимуть разом із ним в поході. Його син є президентом Відділу 32-Дж., а внук — пенсійним адміністратором. Різнонаціональні члени Відділу братимуть участь у поході в параді Дня Праці в своїх національних одягах. Відділ закликає своїх членів до масової й обов'язкової участи у поході та братніх 26 інших Відділів тієї самої Міжнародної Спілки Працівників будівельної служби.

Школа Українознавства в Джерзі Сиґі

Школа Українознавства Товариства „Рідна Школа" в Джерзи Сиґі у цьому році закінчила свій 8 шкільний рік.

Багато і дуже багато покладено праці, але не нарікаємо, а, навпаки, гордимося і гордимося, на нашу думку, заслужено тим, що ця важка і дуже відповідальна праця йде на користь наших дітей, йде на користь нашої нації.

Нам дуже приємно подати до відома для української спільноти міста про нашу працю і показати цим, що можна зробити багато при любих умовах, але треба працювати сумлінно і наполегливо.

Наша Школа Українознавства проводить свої навчання лише кожної суботи чотири академічних годин.

Ми, педагоги, прикладаємо усі свої зусилля, свої педагогічні знання і уміння для того, щоб наші діти цих чотири години щосуботи в Рідній Школі відчували, що вони ніби в Україні перебувають. І справді: рідне оточення, рідне слово про Україну, героїчну історію її, прекрасну літературу українську, чудові звичаї нашого народу, рідне письмо, рідна пісня, молитва у своїй мові — все це мимоволі переносить наших дітей думками в Рідний Край, в Україну.

Не маємо найменшого сумніву в тому, що дитина українського роду, котра свій шкільний вік перебуватиме у цьому рідношкільному оточенні, вивчатиме сумлінно українознавчі науки, не забуде, з якого роду вона походить і буде гордитись своїм родом, буде любити нарід свій, берегти все життя в душі свою щиру любов до України.

Нам часто приходилось зустрічатись з таким питанням: чи маємо ми право в новоприбраній Батьківщині своїх дітей виховувати в українському дусі? Ми ж американські громадяни!

Відповідаємо на це питання коротко. Не тільки маємо право, а й обов'язок, і обов'язок не тільки перед нашою страченою Батьківщиною, а й новоприбраною.

Великі американські державні мужі часто висловлюються про те, що добрим американцем може стати той чужинець, хто любить і шанує країну свого походження, бо людина, котра не знає свого рідного, не любить його, не матиме сили впізнати і полюбити чуже.

Мова, релігія, культура, традиція і т. п. ін., принесена до цього краю, стає цінним набутком Америки — кажуть американські політики. Отже, не маємо ми жадних перешкод, а, навпаки, нас закликають, просять, заохочують свого рідного не цуратись.

Користаймо з цієї доброзичливости уряду американського і народу, поширюймо і удосконалюймо наші школи українознавства.

Школа Українознавства в Джерзі Сиґі ставить своїм завданням не тільки виховання національне, а й релігійне виховання.

Ми глибоко переконані в тому, що людина без віри в Бога — це, може грубовато кажучи, людоподібна тварина, яку легко можна завести у найстрашніший заблуд. Часто приходиться чути і читати про страшні злочини малолітніх, нерідко навіть по відношенні до своїх рідних батьків. На наш погляд — це і є продукт байдужности до релігійного виховання молодого покоління.

Тому то наша школа всю свою навчально - виховну працю тісно поєднує з вихованням релігійним.

Кожної субови навчання започатковується молитвою до Всевишнього — Отче наш. Тому, що в школі навчаються діти двох віровизнань, молитву виголошують учні по черзі у тій мовеі, у якій вони моляться у своїй Церкві та вдома.

По закінченні науки всі учні виходять зі своїми вчителями на залю, і всі разом: учителі, учні і батьки, що прийшли до своїх дітей, моляться за нарід наш в Україні — співають „Боже, вислухай благання". Після цього діти відходили до своїх церков на науку релігії. Науку релігії переводили: о. Гумовський — греко - катол. священик і о. прот. Могучий — православний священик.

Це коротенька загальна характеристика навчально - виховної праці школи.

А тепер про педагогічний та учнівський склад і загальні висліди успішности.

Педагогічний склад школи: С. Мухин — директор школи, Є. Ясіновський — учитель IV і V кляс, І. Нинка — учитель VI і VII кляс, Є. Балабан — учителька І кляси, А. Сакало — учителька II і III. кляси.

Школа мала сім кляс. Через те, що в клясах була замала кількість учнів, прийшлося з'єднати II і III, IV і V, VI і VII кляси. Перша кляса навчалась окремо (27 учнів). — Число учнів школи — кругло 90.

Загальний вислід успішности на кінець шкільного року виглядає так:

29 учнів шкільний рік закінчили дуже добре.
38 „ добре,
16 „ задовільно,
7 „ незадовільно.

Як бачимо, 67 учнів, з загальної кількости 90, закінчили шкільний рік на дуже добре і добре, переважна меншість на задовільно і лише 7 незадовільно.

Це неабиякий успіх нашої школи. Цьому спричинились, насамперед, наші вчителі своєю відданою і сумлінною працею, допомогли у великій мірі батьки учнів, котрі пильнували своїх дітей, слідкували за їх виконанням домашніх завдань з українознавства, тримали постійний зв'язок з учителями.

Сумним явищем є те, що все ж 7 учнів незадовільно закінчили рік. Було б нерозумно звалювати вину за це лише на учителів.

Видатні педагоги вільного світу кажуть, що педагогічний процес увінчується належним успіхом лише тоді, коли його ведуть спільно: школа, церква і батьки. Коли хтось байдужий з цих „трьох", тоді годі чекати на добрі висліди. У даному випадку (маємо на увазі сім учнів і навіть додамо ще 16 з задовільними оцінками), на нашу думку, винні батьки, бо мало, або і зовсім не цікавились справою навчання і виховання їх дітей, не пильнували за тим, щоб їх діти виконували домашні завдання з українознавства, а вчителів своїх дітей і не знали, як вони виглядають. При такому відношенні батьків до школи на добрий вислід науки зайво чекати. При цьому нагадуємо, що наш рідношкільний рік ледве дорівнює одній шостій звичайного навчального року.

Подумаймо, скільки треба покласти праці, щоб навчити дитину за одну годину стільки, скільки навчається при звичайних умовинах за шість годин?! Школа Українознавства не була відірвана від української спільноти міста. Ні одна українська імпреза не відбувалась без активної участи учителів та учнів школи.

Крім того, школа самостійно влаштувала такі імпрези: День св. Миколая, Свято Т. Шевченка (з допомогою хору під дир. проф. Ничая місцевого відділу Союзу Українок), Свято Матері, спогади про Митрополита Андрія Шептицького.

На кожній імпрезі було присутніх коло 150 — 200 осіб. Усі присутні кожний раз заслужено обдаровували оплесками виступи рідношкільних діточок.

Як бачимо, додатні показники значно переважають, тому, що вчителі школи не з примусу якогось, а з чисто патріотичного обов'язку працювали віддано і сумлінно, переважають тому, що наші церкви сприяли цьому, переважають, бо велика більшість батьків, очолена Управою Т-ва „Рідна Школа" з невтомним головою Т-ва інж. Ю. Харченком, членами — інж. В. Біликом, маґістром Д. Притуляком, п. Д. Дидиком, п. І. Панеківським і іншими, не тільки дбали про матеріяльну базу школи, про приміщення її, а й допомагали вчителям у громадській праці школи у співпраці з українськими Церквами, з українськими організаціями та товариствами і т. ін.

Тому то наша школа заслужено набула, так би мовити, повного права громадянства в українській спільноті Джерзі Сиґі.

У середині вересня місяця ми розпочинаємо новий 1960-1961 шкільний рік.

Сердечно закликаємо усіх громадян українського походження привести своїх діток шкільного віку до Рідної школи.

Прийматимемо дітей до першої кляси та добиратимемо до старших кляс (від другої до восьмої).

Якщо до першої кляси зголоситься більша кількість дітей, відкриємо окрему групу для тих, що мало, або і зовсім не розмовляють по-українському. До восьмої кляси приймаємо і учнів тих, що в попередніх роках закінчили сьому клясу, або мають відповідні знання з українознавства. Добре діло продовжуємо — вступаємо у новий 1960—1961 шкільний рік.

Працюймо спільно, Господь допоможе нам.

С. Мухин,
директор Школи Українознавства
в Джерзі Сиґі.

ТАРЗАН; ч. 4,514. Спритність ворога.

Тарзан старався зловити „череп", але він втікав і незабаром зник.

І після того Тарзан із жалем признав спритність ворога, бо стверджив різнородні сліди.

Мавполюд міг іти тільки за одним слідом. Та навгад вибраний шлях приніс йому хвилююче відкриття: сліди білих людей!